

تحلیل الگوی برنامه درسی غیرمتمرکز در کشورهای منتخب به منظور ارائه الگوی پیشنهادی برای آموزش ابتدایی ایران

محمد یا سین دادکانی: دانشجوی دکتری برنامه درسی واحد اصفهان (خورا سگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان،
ایران.

زهره سعادت‌مند*: عضو هیات علمی، گروه علوم تربیتی، واحد اصفهان (خورا سگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان،
ایران.

جهان بخش رحمانی: عضو هیات علمی، گروه علوم تربیتی، واحد اصفهان (خورا سگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان،
ایران.

چکیده: این تحقیق با هدف طراحی برنامه درسی غیرمتمرکز آموزش ابتدایی ایران انجام شده است. روش تحقیق کیفی از نوع تحلیل محتوا نظام مقوله بندی قیاسی می باشد. طراحی عناصر برنامه درسی استخراج شده بر اساس الگو گیری از عناصر برنامه درسی کلاین انجام شده با این تفاوت که کلاین عناصر برنامه درسی را به ۹ عنصر تقسیم نموده اما محقق از بین عناصر نه گانه کلاین، مبنای طراحی الگوی پیشنهادی خود را بر اساس ۴ عنصر اصلی (اهداف-محتوا-روش های یاددهی و یادگیری-ارز شیایی) قرار داده است. حوزه ی پژوهش شامل کلیه کتب و منابع نوشته شده در حوزه ی برنامه درسی غیرمتمرکز بوده که با روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شده اند. به دلیل کثرت و تنوع منابع چاپی و دیجیتال در دسترس محدوده ی سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵ استفاده شده است. ابزار جمع آوری اطلاعات و داده ها فیش ها و جداول محقق ساخته است. برای روایی ابزار از نظرات اساتید راهنما و مشاور و صاحب نظران برنامه درسی استفاده شد. پس از اعلام نظرات، تجدید نظر لازم انجام و چارچوب های نهایی تدوین شد. برای افزایش اعتبار؛ در تهیه فیش ها حداکثر دقت مدنظر قرار گرفت. در بخش کیفی از ۴۶۷ کدمفهوم استخراج شده، ۲۳ مولفه اصلی به دست آمد که در تدوین و ارائه ی مدل برنامه درسی غیرمتمرکز از آن ها استفاده شد. تحقیق حاضر به عنوان یک مدل برنامه درسی غیرمتمرکز آموزش ابتدایی ایران برای برنامه ریزان برنامه درسی و مسئولین که گام هایی برای تفویض اختیارات بیشتر به استان ها برداشته اند مفید و موثر است.

واژگان کلیدی: برنامه درسی، برنامه درسی غیرمتمرکز، عناصر برنامه درسی، آموزش ابتدایی.

*نویسنده‌ی مسؤؤل: عضو هیات علمی، گروه علوم تربیتی، واحد اصفهان (خورا سگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان،
ایران.

Email: zo.saadatmand@yahoo.com

مقدمه

برنامه ریزی درسی غیر متمرکز، تمامی اختیارات به سطوح پایین تر واگذار می شود و هر یک از واحدها آزادی و اختیار عمل دارند. در نظام برنامه ریزی درسی نیمه متمرکز، سیاست ها و چارچوب ها را نهاد مرکزی تدوین می کند و بخشی از اختیارات به مناطق و مدارس واگذار می شود و نظارت و کنترل از سوی نهاد مرکزی اعمال می شود. نظام برنامه ریزی درسی کشورهای مختلف را بر حسب میزان تمرکز و فقدان تمرکز می توان بر روی یک پیوستار قرار داد. نظام برنامه ریزی درسی ایران، در طی یکصد سال گذشته، گاه به سمت تمرکز و گاه به سمت غیرمتمرکز بودن میل نموده است. (خندقی ۱۳۸۹) یکی از نگرانی های مسئولان و سیاست گذاران در بحث کاهش تمرکز، حفظ کیفیت آموزشی و دستیابی به اهداف تعیین شده در سطح ملی است. این رساله در نظر دارد با بررسی مسأله تمرکز و عدم تمرکز در برنامه ریزی درسی ابتدایی و بررسی شرایط فعلی نظام برنامه ریزی درسی کشور، جایگاه برنامه درسی ملی را در پاسخگویی به این مسأله تبیین نماید. در دهه های اخیر، تمرکززدایی در آموزش و پرورش به منظور به حداکثر رساندن سهم سطوح پایین تر، و افزایش مشروعیت و کارایی نظام های آموزشی و اجرای مطلوب تر برنامه های درسی، سیری رو به توسعه داشته است و بیشتر کشورها در نقاط مختلف جهان، آن را دنبال کرده اند. سابقه این بحث به دهه ۱۹۵۰ برمی گردد در آن زمان برنامه های درسی را عمدتاً صاحب نظران و متخصصان موضوعی - که اصلی ترین وظیفه را در تولید برنامه های درسی برعهده داشتند - تهیه می کردند و معلمان، به عنوان مصرف کننده، صرفاً مجری برنامه های درسی تولیدشده بودند. به دلیل تحولات گسترده در حوزه علوم و فناوری و نیز ناکارآمدی برنامه های درسی که به صورت متمرکز تهیه می شدند، حرکت به سوی برنامه های درسی غیر متمرکز و افزایش مشارکت افراد و گروه های ذی نفع در تصمیمات برنامه درسی آغاز گردید. در واقع مدارس و معلمان به عنوان نیروهای مؤثر در امر برنامه ریزی درسی نگرین شده و برنامه هایی چون: «تصمیم گیری در محیط مدرسه» «برنامه ریزی درسی مبتنی بر مدرسه» و «مدیریت مدرسه محور» مطرح گردید مطالعات تجارب تمرکززدایی

موضوع تمرکز و عدم تمرکز از موضوعاتی است که در تاریخ آموزش و پرورش محل بحث و مناظره علمای تعلیم و تربیت و خط مشی های آموزشی بوده است. تاریخ یک صد ساله ی اخیر، یعنی قرن بیستم، خود به تنهایی نمایانگر آن است که بسیاری از نظام های آموزش با مسئله ی تمرکز و عدم تمرکز دست به گریبان بوده اند. تحلیل ادبیات پژوهشی موضوع، این نکته را روشن می کند که، بودن در یکی از دو قطب متمرکز و غیر متمرکز یا حتی قرار گرفتن بر روی طیفی از تمرکز و عدم تمرکز یک امر مدیریتی است و مبتنی بر نوع مدیریت سیاسی، اجتماعی و جهت گیری های ایدئولوژیک دولت ها است. هر یک از نظام های تصمیم گیری دارای مقتضیات و معایب و مزایای خاص خویش هستند. نظام دوره ابتدایی ایران دارای مشخصات متمرکز است و اغلب در پاسخ به مشکلات این نظام به دنبال احیای نظام غیر متمرکز هستند. وقوع این پدیده، یعنی عدم تمرکز در ساختار نظام آموزشی در مؤلفه های گوناگونی نظیر تصمیم گیری، ساختار اداری، مالی و ... صورت می پذیرد. (خندقی، ۱۳۸۹) پژوهش حاضر به بررسی نظام های متمرکز و غیرمتمرکز در برنامه درسی آموزش ابتدایی کشورهای منتخب و ایران می پردازد. متخصصان برنامه ریزی درسی سه نوع نظام برنامه ریزی درسی متمرکز، غیر متمرکز و نیمه متمرکز را معرفی نموده اند. سبک اداره هر کشور عمدتاً تابع اوضاع سیاسی، اقتصادی، جغرافیایی، مقتضیات زمان و مکان، عقاید و آراء فائق بر جامعه و یا به طور کلی تابع رشد سیاسی و اجتماعی و فرهنگی افراد آن جامعه است. تمرکز کارکردی است در مورد اینکه قدرت تصمیم گیری تا چه حدی به سطوح پائین تر سازمان واگذار شده است. هیچ سازمانی کاملاً متمرکز یا کاملاً غیر متمرکز نیست. امروزه مدیران، آن مقدار از تمرکز یا عدم تمرکز را برمی گزینند که به آنها کمک کند به بهترین نحوی تصمیماتشان را اجرا کنند و به اهداف سازمانی دست یابند در نظام برنامه ریزی درسی متمرکز، معمولاً برنامه درسی را نهاد مرکزی تهیه می کند و مناطق و مدارس به اجرای وفادارانه آن ملزم می باشند. در نظام

گفت، هدف، محتوا، روش، زمان، شیوه‌های ارزشیابی به روش غیر متمرکز یعنی تعیین همه چیز توسط معلم و مربی انجام می‌گرفته است. با پدید آمدن اتفاقات بی‌شمار در مباحث دولت و ملت و خواسته دولت در جهت دهی ملت و پاره‌ای دلایل دیگر، دولت‌ها به تامین اعتبار سراسری آموزش و پرورش پرداختند. این موضوع باعث شد، دولت‌ها آرام آرام به تعیین حدود دخالت خود در مدارس بیاورند و عامل برنامه ریز درسی را در خدمت خویش گرفتند تا خواسته‌های دولت‌ها را به سان اسنادی مکتوب در اختیار مجریان (معلمان) قرار دهد. با این حال، شیوه متمرکز در طی این سالها دشمنان زیادی پیدا کرده است. امروزه اغلب کشورها خواهان کنار گذاشتن شیوه متمرکز در برنامه ریزی‌های خود هستند. نظام تعلیم و تربیت ایران بنا به درک شرایط جهانی از این قاعده مستثنی نیست و علاقه مند به حرکت در مسیر غیرمتمرکز متناسب با شرایط حاکم بر جامعه گام‌هایی برداشته است و با توجه به در آغاز راه بودن نیازمند تحقیق و پژوهش در حوزه‌ی برنامه درسی غیرمتمرکز می‌باشد.

مواد و روش‌ها

در این مطالعه روش تحقیق کیفی از نوع تحلیل محتوا نظام مقوله‌بندی قیاسی می‌باشد. پس از مرور و مطالعه اسناد و منابع مکتوب داخلی و خارجی در دسترس و سایت‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی موجود مطالب مورد نیاز استخراج شد. در این مرحله انتخاب جملات و مفاهیم موجود در منابع که بیشترین تناسب را با موضوع و مولفه‌ها و سوالات تحقیق داشتند انتخاب شدند. پس از جمع‌بندی جملات و مفاهیم استخراج شده کد مفاهیم هم‌دسته و کد مفاهیم هم‌دسته در قالب کد گذاری محوری انجام شده است و پس از آن با در نظر گرفتن مولفه‌های برنامه درسی (هدف- محتوا — روش‌های یاددهی یادگیری و ارزشیابی) کد گذاری انتخابی انجام شده است. برای اعتبار سنجی الگوی پیشنهادی از دیدگاه متخصصان برنامه درسی، پرسشنامه‌ای با توجه به کدهای انتخابی و مولفه‌های برنامه درسی تهیه و با

آموزشی در کشورهای گوناگون، نشان می‌دهد که با وجود آنکه ارتقای کیفیت آموزشی همواره یکی از دغدغه‌های نظام‌های آموزشی بوده است، هدف متمرکز دایمی فقط ارتقای کیفیت آموزشی نبوده، بلکه این نوع اصلاحات تحت تأثیر تغییرات و تحولات اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی جامعه قرار داشته است.

هر یک از نظام‌های تصمیم‌گیری، مقتضیات خاص خویش را دارند، تمرکزگرایی در طراحی و تدوین برنامه‌های درسی، دیدگاه سنتی و حاکم در حوزه برنامه ریزی درسی است و کار طراحی و تدوین برنامه‌های درسی در اکثر نظام‌های آموزشی جهان، حتی تا اواخر قرن بیستم میلادی، به صورت متمرکز دنبال شده است. تمرکزگرایی در برنامه ریزی درسی به مقدار زیادی در بستر سیاسی، تاریخی، اجتماعی و اقتصادی ملت، دولت‌ها و نظام‌های آموزشی آنها ریشه دارد. در نظام‌های تمرکزگرا تمایل عمومی به سمت کنترل متمرکز همه مراحل طراحی و تولید برنامه‌های درسی، از تبیین اهداف مدرسه و تدوین برنامه درسی تا اجرای برنامه درسی و ارزشیابی از نتایج برنامه و آموخته‌های دانش‌آموزان وجود دارد. پیام برنامه درسی متمرکز این است که تهیه و گسترش برنامه درسی، وظیفه معلم نیست، معمولاً فهرست بلند بالایی از اهداف رفتاری، که دانش‌آموزان باید به آنها برسند و معیارهای موفقیت نیز بر اساس آنها تعیین می‌شود، وجود دارد. در سه دهه اخیر در سراسر دنیا تمایل چشمگیری برای کنار گذاشتن تمرکز در حوزه‌های مختلف برنامه ریزی آموزش و پرورش وجود داشته است. قسمتی از شکست‌ها و ناکامی‌های آموزشی در سراسر جهان به نظام متمرکز برنامه ریزی نسبت داده می‌شود. اینکه از چه زمانی، تقاضا برای داشتن سهمی در تصمیم‌گیری‌های آموزش و پرورش شده است بر می‌گردد به آغاز جریان متمرکز کردن برنامه ریزی آموزش و پرورش و خواسته دولت‌ها در اینکه آموزش را زیر چتر خود در آورند. نظام‌های آموزشی دنیا در قرن‌های گذشته به اشکال غیر متمرکز و با تصمیم‌گیری در سطح موسسه تربیتی اداره می‌شدند. برنامه ریزی درسی مدرسه محور از لحاظ تاریخی دارای سابقه قابل توجهی است. می‌توان

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات متنی در این تحقیق، از روش تحلیل محتوا با استفاده از نظام مقوله‌های قیاسی (که واحد تحلیل جمله می باشد استفاده می شود. نظام مقوله‌های قیاسی چنان است که با نظریه های استخراجی و جنبه های مختلف تحلیل و مرتبط کردن آنها با متن سروکار دارد. برای اعتبار سنجی الگوی پیشنهادی از فراوانی، درصد و نیز روش تحلیل عاملی مورد استفاده قرار گرفته است. مراحل کلی که در تحلیل محتوای کیفی مد نظر می باشد.

یافته ها

در این تحقیق برای بررسی اهداف برنامه درسی غیرمتمرکز می توان به جدول ۲ اشاره کرد. اهداف شناسایی شده در راستای برنامه درسی غیرمتمرکز عبارتند از: مشارکت، مدرسه محوری و دانش آموز محوری، توجه به ظرفیت های بومی و محلی، تعادل در تمرکز و عدم تمرکز، نوآوری و خلاقیت، ارتقای عدالت و کیفیت آموزشی. در بحث عدالت و کیفیت آموزشی نتایج تحقیق با نتایج تحقیق هریدا و اوزنیک (۲۰۰۷) در خصوص تاثیر عدم تمرکز بر خروجی های آموزش و پرورش و کاهش ترخ ترا پایه همسو است. در خصوص تاثیر برنامه درسی غیرمتمرکز نتایج با تحقیق وزیري یزدی (۲۰۱۳)، ایبزدی (۱۳۷۹) و مهرمحمدی (۱۳۸۶) هم خوانی دارد. در بحث توجه به ظرفیت های بومی، منطقه ای و مشارکت نتایج با تحقیق فتحی و آگار گاه (۱۳۸۳) هم خوانی دارد. در بحث مدرسه محوری با نتایج تحقیقات وزیري یزدی (۲۰۱۳) و تقی زاده (۱۳۷۹) هم خوانی دارد.

جدول شماره ۲. اهداف شناسایی شده

مورد شناسایی شده در تحقیق	مؤلفه
۱- مشارکت ۲- مدرسه محوری و دانش آموز محوری ۳- توجه به ظرفیت های بومی و محلی ۴- تعادل در تمرکز و عدم تمرکز ۵- نوآوری و خلاقیت ۶- ارتقای عدالت و کیفیت آموزشی	اهداف در برنامه درسی غیرمتمرکز

در این تحقیق برای بررسی معیار های محتوای برنامه درسی غیرمتمرکز می توان به جدول ۳ اشاره کرد. معیار های شناسایی شده در راستای برنامه درسی غیرمتمرکز عبارتند از: موضوع محوری، پاسخگویی و انعطاف پذیری، تهیه و تدارک محتوا، تصمیم گیری در

روش توصیفی — پیمایشی با استفاده از شیوه ی تحلیل عامل تحلیل گردید.

بدین منظور کلیه کتب و منابع چاپی و دیجیتالی نوشته شده پیرامون بحث برنامه درسی غیر متمرکز به شیوه نمونه گیری هدفمند از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵ مد نظر قرار گرفت. همچنین ۳۰ نفر از صاحب نظران و متخصصان برنامه درسی برای اعتبار سنجی الگوی طراحی شده که به صورت نمونه گیری هدفمند انتخاب شده اند استفاده می شود.

در پژوهش حاضر نیز برای سنجش برازندگی مدل از شاخص فوق استفاده شده که نتیجه آن در جدول شماره ۱ قابل مشاهده است.

جدول شماره ۱. میزان شاخص جذر میانگین مجذورات خطای تقریب RMSEA

متغیر	RMSEA
ارتقای کیفیت و عدالت آموزشی	۰/۰۸۶
نوآوری و خلاقیت	۰/۰۸۵
توجه به ظرفیتهای بومی و محلی و منطقی	۰/۰۹۳
مدرسه محوری و دانش آموز محوری	۰/۰۸۳
رویکرد برنامه	۰/۰۹۷
تعادل در تمرکز و عدم تمرکز	۰/۰۸۶
تهیه و تدوین محتوا	۰/۰۸۷
موضوع محوری	۰/۰۸۳
پاسخگویی و انعطاف پذیری	۰/۰۸۲
تفکر سیستمی در تدریس	۰/۰۸۷
محیط یادگیری	۰/۰۸۱
روشهای تدریس	۰/۰۸۴
یادگیری و عملکرد	۰/۰۸۳
آموزش معلمان	۰/۰۸۶
موانع	۰/۰۸۸
اثرات برنامه درسی	۰/۰۸۴
ارزیابی برنامه ها	۰/۰۸۷
مدل اصلی تحقیق	۰/۰۹۴

با توجه به جدول شماره ۱ مقدار این ضریب در همه متغیرها کمتر از ۰/۱ بود که نشان دهنده برازندگی بسیار عالی است و روایی عاملی پرسشنامه مورد تایید می باشد. به منظور سنجش پایایی پرسشنامه مورد استفاده در این پژوهش نیز از آزمون آلفای کرونباخ استفاده گردید؛ مقدار این ضریب برای پرسشنامه ۰/۸۴ برآورد شد که گویای پایایی مناسب آن است. هم چنین جهت سنجش میزان پایایی ابزار از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد که ۰/۸۹ محاسبه شده است.

جدول شماره ۵. ارزشیابی در برنامه درسی غیرمتمرکز

مؤلفه	معیارهای روش‌های یاددهی و یادگیری
ارزشیابی	۱- پشتیبانی و حمایت از برنامه ۲- شناسایی موانع ۳- اصلاحات و بازخورد برنامه ۴- کاربست و اشاعه نتایج ۵- اثربخشی برنامه ۶- سطح و ابعاد عدم تمرکز

بر اساس تحلیل محتوای متون و کدگذاری انجام شده معیارهای پشتیبانی و حمایت از برنامه-شناسایی موانع-اصلاح و بازخورد برنامه-اثربخشی برنامه-کاربست و اشاعه نتایج-سطح و ابعاد عدم تمرکز به دست آمده است. در معیار پشتیبانی و حمایت از برنامه یافته‌های تحقیق با نتایج تحقیقات ونگ (۲۰۰۴) سیمون (۲۰۱۱) همسو است. در معیار شناسایی موانع؛ یافته‌های تحقیق با نتایج تحقیقات وزیر یزدی (۲۰۱۳) مهرمحمدی (۱۳۸۶) تقیزاده (۱۳۷۹) زایرا (۲۰۰۵) همسو است. در معیار اصلاح و بازخورد برنامه یافته‌های تحقیق با نتایج تحقیقات وزیر یزدی (۲۰۱۳) فتحی و اجارگاه (۱۳۸۳) لوندونوپولو (۱۹۹۶) زایرا (۲۰۰۵) محمدی و خالدیان (۲۰۱۳) و سیمون هم خوانی دارد. در معیار اثربخشی برنامه و کاربست و اشاعه نتایج یافته‌ها با نتایج تحقیقات لوندونوپولو (۱۹۹۶) زایرا (۲۰۰۵) هریداوانیک (۲۰۰۷) و وزیر یزدی (۲۰۱۳) همسو است. در معیار سطح و ابعاد عدم تمرکز یافته‌ها با نتایج تحقیقات وزیر یزدی (۲۰۱۳) مهرمحمدی (۱۳۸۶) ایزدی (۱۳۷۹) یارمحمدیان (۱۳۸۱) سیمون (۲۰۱۱) همسو است.

بحث و نتیجه‌گیری

تمرکز و عدم تمرکز موضوعی مهم و اساسی در برنامه درسی است. با توجه به بررسی‌های انجام شده، نظام‌های آموزشی دنیا به صورت مطلق متمرکز یا غیرمتمرکز نیستند بلکه تلفیقی از تمرکز و عدم تمرکز در سطوح مختلف نظام‌های آموزشی است. به دلیل تفاوت زمینه و بستر اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی هر کشور راهکارهای تمرکز و عدم تمرکز در کشورها متفاوت است و هر راهکاری متناسب با شرایط حاکم بر آن جامعه است. نمی‌توان مدعی شد که کدام رویکرد و راهکار برای همه کشورها به طور یکسان بهترین است. با توجه به نتایج به دست آمده هر یک از مولفه‌های برنامه درسی متناسب با شرایط جامعه امکان غیرمتمرکز شدن را دارد به گونه‌ای که

انتخاب نوع محتوادر بحث موضوع محوری و تهیه و تدارک محتوا نتایج تحقیق با نتایج تحقیقات فتحی و اجارگاه (۱۳۸۳)، لیونگ (۲۰۰۴) و سیمپسون (۲۰۱۱) هم خوانی دارد. در معیارهای واگذاری حق مسئولیت، تصمیم‌گیری در انتخاب محتوا، پاسخگویی و انعطاف‌پذیری یافته‌های تحقیق با نتایج تحقیقات لیونگ (۲۰۰۴)، فتحی و اجارگاه (۱۳۸۳) و تقی زاده (۱۳۷۹) همسو است.

جدول شماره ۳. معیارهای انتخاب محتوا در برنامه درسی غیر متمرکز

مؤلفه	معیارهای انتخاب محتوا
محتوا	۱- موضوع محوری ۲- پاسخگویی و انعطاف‌پذیری ۳- تهیه و تدارک محتوا ۴- تصمیم‌گیری در انتخاب نوع محتوا

جدول شماره ۴. معیارهای انتخاب روش مطلوب در برنامه درسی غیرمتمرکز

مؤلفه	معیارهای روش‌های یاددهی و یادگیری
روش‌های یاددهی و یادگیری	۱- تفکر سیستمی در تدریس ۲- آموزش معلمان ۳- یادگیری و عملکرد ۴- هدایت و رهبری ۵- روش‌های تدریس ۶- بستر و زمینه تمرکززدایی

روش‌های یاددهی و یادگیری از عناصر اصلی برنامه درسی است و نقش مهمی در فرایند برنامه‌های درسی دارد. در این پژوهش معیارهای انتخاب روش‌های یاددهی و یادگیری در برنامه درسی غیرمتمرکز از طریق تحلیل محتوای متون و انجام کدگذاری‌ها به دست آمده است. بر اساس تحلیل محتوای متون و انجام کدگذاری‌ها در مولفه روش‌های یاددهی - یادگیری؛ در معیار تفکر سیستمی در تدریس نتایج تحقیق با تحقیقات انجام شده توسط هریداوانیک (۲۰۰۷) لیونگ (۲۰۰۴) و مهرمحمدی (۱۳۸۶) همسو و مرتبط است. در معیار آموزش معلمان؛ یادگیری و عملکرد و روش‌های تدریس، یافته‌های تحقیق با نتایج تحقیقات فتحی و اجارگاه (۱۳۸۳) ایزدی (۱۳۷۹) و لوندونوپولو (۱۹۹۶) هم خوانی دارد. در معیار هدایت و رهبری (مدیریت) یافته‌های تحقیق با نتایج تحقیقات ونگ (۲۰۰۴) اسمیت (۱۹۸۶) ایزدی (۱۳۷۹) فتحی و اجارگاه (۱۳۸۳) هم خوانی دارد.

References

- Aghazadeh, M., 2005, Studying the status of decentralized curriculum in European and American countries, Concentration and decentralization conference in the curriculum, Kerman Shahid Bahonar University [Persian].
- Amin, kh, Marzeyeh, D., 2009, Challenging focus, decentralization, and returning to centralization and examining their implications for the curriculum system of Iran, Educational and psychological studies of Ferdowsi University of Mashhad, Vol. 11, No. 2, Pp. 165-184 [Persian].
- Amin, Kh. Mohammad Ali, G., 2010, Designing a Regional Curriculum System for the Education of the Islamic Republic of Iran, Quarterly of Iranian Curriculum Studies, Vol. 6, No. 23, Pp. 76-109, winter 2010 [Persian].
- Assetto, V.J.; Hajba, E; S.P. Mumme 2003. "Democratization, decentralization, and Local environmental Policy capacity: Hungary and Mexico". The Social Science Journal. Vol. 40, Pp. 249-268.
- Astiz, Wiseman, Baker 2002. "Slouching Towards decentralization: Consequences of globalization for curricular control in national education systems". Comparative Education Review. Vol. 46, Pp. 155.
- Bayani sharaf, A, 2001, Dissemination of curriculum, Center for Office of Planning and Support of Textbooks, Tehran [Persian].
- Eisner, Elliot 1994. The Educational Imagination. Third Edition. McMillan Publishing Company. New York.
- Eunice Heredia-ortiz 2007, The Impact of Education Decentralization on Education output, Georgia state University.
- توانمندی نیروی انسانی در هر یک از مولفه‌ها متفاوت بوده و برای ایجاد تعادل در اجرایی کردن مولفه‌های برنامه درسی نیاز به آموزش‌های لازم به مجریان هست. اصلاح و تغییر نظام‌های آموزشی اجتناب‌ناپذیر بوده به گونه‌ای که هر نظام آموزشی برای بهبود خود نیازمند در پیش گرفتن رویکردی انعطاف‌پذیر با توجه به شرایط حاکم بر جامعه هستند. نکته‌ای که باید مورد توجه قرار گیرد این است که تمرکز و عدم تمرکز خود در جایگاه اهداف اصلی نیستند و ابزار و وسیله‌ای برای بهبود کیفیت و عدالت آموزشی است و به همه‌ی مولفه‌های برنامه درسی در این رویکرد توجه داشت. دستیابی به اهداف در نظام‌های آموزشی مستلزم زمان است و نباید انتظار داشت که در مدت زمان کوتاه با در پیش گرفتن رویکرد متناسب جامعه و فراگیر به اهداف مورد نظر دسترسی پیدا کرده و آن را نقطه پایانی فرض نمود. در پایان با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می‌شود سیستم برنامه درسی آموزش ابتدایی کشور با در نظر گرفتن مدل پیشنهادی ارائه شده برای قرار گرفتن و حرکت در مسیر تمرکززدایی تجدیدنظر به عمل آورد. همچنین برای توجه بیشتر به ظرفیت‌های محلی، بومی و منطقه‌ای، مشارکت همگان در ابعاد مختلف برنامه درسی، تقویت مدرسه محوری و دانش آموز محوری، شکوفایی خلاقیت و بسط نوآوری مخاطبان و مجریان برنامه به تمرکززدایی بیش از پیش توجه شود. علاوه بر این می‌توان پیشنهاد نمود که در بحث محتوا؛ واگذاری مسئولیت و تصمیم‌گیری در انتخاب و تدوین محتوا، موضوع محوری، انعطاف‌پذیری و پاسخگویی مدنظر سیاست‌گذاران قرار گیرد. همچنین با توجه به نتایج به دست آمده پیشنهاد می‌شود بحث شناسایی موانع، ارزیابی اثر بخشی برنامه درسی غیرمتمرکز و ابعاد عدم تمرکز متناسب با شرایط مورد توجه قرار گیرد. برای طرح‌های پژوهشی آتی نیز پیشنهاد می‌شود پژوهشگران به برنامه درسی غیرمتمرکز سایر مقاطع تحصیلی در نظام آموزش و پرورش بپردازند. و یا مدل پیشنهادی طراحی شده در این تحقیق توسط دیگر پژوهشگران این حوزه مورد ارزیابی قرار گیرد. بررسی موانع و چالش‌های اجرایی شدن برنامه درسی غیرمتمرکز در ایران نیز می‌تواند در پژوهش‌های آتی مدنظر قرار گیرد.

- Londono Polo, Isabel 1996. Decentralization of education in Colombia from the perspective of the local participants: Learning in the context of implementation. Ed. Dissertation. Harvard University.
- Mehrmohammadi, M, 2002, Curriculum Planning: Views, Approaches, and Perspectives, Ghods publisher: Mashhad, [Persian].
- Maleki, H, 2003, curriculum planning, madreseh publisher:Tehran, [Persian].
- Mashayekh, F, 2003, planning,madreseh publisher, Tehran, [Persian].
- Mohammadimehr, A, 2002, Curriculum Planning Approaches and Perspectives, nashre daneshgaahi: Tehran. [Persian].
- Muta, Hiromitsu 2000. "Deregulation and Decentralization of Education in Japan". Journal of Educational Administration. Vol. 38, No.5.
- Parsa, A, 2005, Investigating teachers' attitudes and behavioral tendencies toward promoting new curricula (decentralization - broad participation - integrated support), Concentration and decentralization conference in the curriculum, Kerman Shahid Bahonar University. [Persian].
- Rezapoor, Y, 2007, Curriculum design, samt publisher: Tehran [Persian].
- Rezaee, M, 2002, Articles of the National Conference on Education Reform,Tehran University[Persian].
- Rezgarmohammadi, mohammad khaledian 2013. Studying the educational role of teacher in the centralized educational planning system. Science road journal, Vol. 1, No.3.Pp.78-84 [Persian].
- Sabar, N 1994. "Curriculum development at school level". The International Fathivajargah, K.Abolghasemi, M.2013, Educational policy (process; topics; impacts) ,noorsaghalin pupilsher: Tehran [Persian].
- Fathivajargah, K.Aghazadeh, M, 2007, the meta-analysis of concentration and decentralization in education (with emphasis on curriculum), Behashti university, Tehran [Persian].
- Florestal and Cooper 1997. Decentralization of Education: Legal Issues. World Bank. World Bank: Washington, D.C.
- Ghasempoor, H, 2005, Challenges for design and development of the curriculum will reduce the focus Concentration and decentralization conference in the curriculum, Kerman Shahid Bahonar University [Persian].
- Gaziel and Romm 1988. "From Centralization to decentralization: The case of Israel as a unique pattern of control in education". European Journal of Education. Vol. 23, No.4, Pp.345-352.
- Goodarzi, M, A.KH, A.2005, Decentralization in the curriculum: a universal or affiliated solution? Concentration and decentralization conference in the curriculum, Kerman Shahid Bahonar University. [Persian].
- Gooya, Z.GHadaksaz, L.2005. New explanation for concentration and decentralization in Iran, Concentration and decentralization conference in the curriculum, Kerman Shahid Bahonar University. [Persian].
- Leung, Frederick K.S 2004. "Educational Centralization and Decentralization in East Asia". Paper Presented at the APEC Educational Reform Summit. Beijing, China.

- Safi, A, 2007, Elementary education-Educational guidance-secondary education, samt publisher: Tehran [Persian].
- Sarker, Abu Elias 2003. "The illusion of decentralization from Bangladesh". The International Journal of Public Sector Management. Vol.16, No.7, Pp.523-548.
- Skilbeck .M 1991. School Based Curriculum Development. Harper and Row. London.
- David. Smith, Rodney. (2018). Politico-administrative factors associated with decentralization and recentralization in the education bureaucracy: the case of the Commonwealth of the Bahamas /. Analytic paper (Ed. D.)--Harvard Graduate School of Education, 1986. UMI #86-20,724. Vita. Includes bibliographical references (leaves 256-267).
- Taghipoor, Z, 2011, Curriculum for elementary schools in the third millennium, Agah Publisher: Tehran [Persian].
- Utomo, Erry 2005. Challenges of curriculum reform in the context of decentralization: The response of teachers to a competence-based curriculum (CBC) and its implementation in schools, Ph.D. dissertation, University of Pittsburgh.
- Vientian, Lao PDR 2002. "Designing and implementing local curricula. Final report of Building the Capacities of curriculum specialists for educational Reform". UNESCO International Bureau of Education. Bangkok.
- Vaziriyazdi, Saeed 2013, Review of Centralization and Decentralization approaches to curriculum development in Iran, HRMARS, Vol. 3, No. 4, Pp.2222-6990
- Yarmohammadian, M H, 2005, Regional Planning A step towards decentralization in the educational policy of Iran. Encyclopedia of Education. Pp.1267-1272 [Persian].
- Salsabili, N.Sharafi, H.SeyyedM, H, 2005, the transition of Iran's curriculum system to decentralization in the design and formulation of curricula, with emphasis on school-based curriculum planning, Concentration and decentralization conference in the curriculum, Kerman Shahid Bahonar University [Persian].
- Seyyed Kazem,A, Seyyed mohammad hasan,H,2005, Comparison of the role of teachers in centralized and decentralized curriculum systems, Concentration and decentralization conference in the curriculum, Kerman Shahid Bahonar University [Persian].
- Samad,E, Analysis of the tendency towards centralized and decentralized curriculum systems in some countries,2005, Analysis of the tendency towards centralized and decentralized curriculum systems in some countries, , Concentration and decentralization conference in the curriculum, Kerman Shahid Bahonar University [Persian].
- Sharif, M, 2011, Curriculum Planning, Analysis and Teaching Improvement, Jihad daneshgahi publisher: Esfahan [Persian].
- Sharif, M, 2010, Curriculum (Discourse on Theory, Research and Practice of Progressive Curriculum), Jihad daneshgahi publisher: Esfahan [Persian].
- Sharif, M.2011, Curriculum (Discourse on Theory, Research and Practice of Postmodern Curriculum), Jihad daneshgahi publisher: Esfahan [Persian].
- Sharif, M.2011, Curriculum (Discourse on Theory, Research and Practice of knowledge Curriculum), Jihad daneshgahi publisher: Esfahan [Persian].

www1.worldbank.org/publicsector/decentralization/toolkit9.pdf
Ziba, Simon A. "The Decentralization and Centralization of Curriculum in the Primary Education of Burkina Faso. 2011. Master Theses.

Concentration and decentralization conference in the curriculum, Kerman Shahid Bahonar University: Tehran [Persian].

Wong, Naikei, M 2004. Educational reform in Japan and Hong Kong: A comparative study of curriculum decentralization. University of Hong Kong (People's Republic of China).

World Bank 2000. Decentralization Toolkit, World Bank: Washington, D.C. also Available in

Analysis of Decentralized Curriculum Model in Selected Countries in Order to Provide a Model for Iran's Elementary Education

Mohammad Yasin Dadkani¹

Zohreh Saadatmand^{2*}

Jahanbakhsh Rahmani³

1: Ph.D. candidate in Curriculum programming, Isfahan-Khorasgan Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

2: Associate professor in curriculum programming studies, Isfahan-Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

3 Assistant professor, faculty of educative science, Isfahan-Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

Abstract: This research was aimed at designing a decentralized primary education curriculum in Iran. The qualitative research method was a kind of content analysis of deductive categorical system. Designing the elements of the curriculum extracted based on the modeling of the Klein syllabus is performed, considering the difference that Kline divides the elements of the curriculum into nine elements, but the researcher, among the nine elements of Klein, proposed pattern design based on four elements; goals, content, training-learning methods and evaluation. The main objective of the study was to compile all the books and resources written in the field of decentralized curriculum that have been selected through targeted sampling. Due to the large number of the variety of printed and digital resources, only the available resources during 2000-2015 were used. The data and data collection tool were Researcher's workshops and tables made; and tool validity was obtained by the views of the supervisors and consultants and the curriculum experts. After the comments were made, revisions were done and the final frameworks were finalized. In addition, to increase credit and reliability, it was carefully considered. In the qualitative section of 467 extracted commands, 23 main components were obtained and used in the formulation and presentation of a decentralized curriculum model. The present study was presented as a decentralized primary education curriculum model in Iran, moreover, to be considered as effective and useful model by curriculum planners and the authorities taking steps to delegate more powers to the provinces.

Keywords: Curriculum, Decentralized Curriculum, Curriculum Elements, Elementary Education.

***Corresponding author:** Associate professor in curriculum programming studies, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

Email: zo.saadatmand@yahoo.com

فصلنامه ی علمی پژوهشی توسعه ی آموزش جندی شاپور، سال نهم، شماره ی ۲، تابستان ۱۳۹۷ www.SID.ir